

O reorganizaciji srednjeg stručnog školstva

Kad se govori i piše o reorganizaciji geodetskog srednjeg stručnog školstva, radi se po mom mišljenju zapravo o problemu unificiranja tog školstva, jer kao što je poznato ove škole nalaze se pod različitim rukovodstvom, traže različito predznajanje, školanje u njima traje različito vrijeme, neke su samostalne škole, a neke su odsjeci tehničkih škola, dok je profil tehničara, koji iz tih škola izlaze jednak, a kvalitet škola odnosno njihovih svršenih kadrova, još nije uspoređivan.

Pokušati ću da pojedinačno rasvijetlim pojedina pitanja.

1. Škole koje školaju geodetske tehničare nalaze se pod upravom Savjeta za prosvjetu u Sloveniji, Hrvatskoj, Makedoniji i Crnoj Gori, a pod Geodetskim upravama u Srbiji i Bosni i Hercegovini. To je opće poznato. Može li se to stanje unificirati?

Kada se je reorganiziralo cijelo srednje stručno školstvo, sve geodetske škole nastojale su da ostanu pod Geodetskim upravama. Nama je u NRH saopćeno da je to nemoguće, jer se radi o principu rukovođenja srednjim stručnim školama. Kako je uspjelo drugovima u Srbiji i Bosni i Hercegovini da ostanu pod Geodetskim upravama nije mi poznato. Na svaki način škole, koje su sada pod Geodetskim upravama bolje su opskrbljene. U ostalom sve stručne škole želile bi biti pod upravom organa svoje struke. Tamo gdje ne postoje samostalne škole nego su geodetski odsjeci tehničkih škola, a to je Slovenija, Makedonija i Crna Gora, stvar se još više komplicira.

2. Geodetske srednje tehničke škole u Sloveniji, Hrvatskoj, Makedoniji i Crnoj Gori upisuju učenike sa svršenom osmogodišnjom školom i školovanje traje u Sloveniji i Makedoniji 4 godine, a u Crnoj Gori i Hrvatskoj 5 godina; u Srbiji i Bosni i Hercegovini primaju ove škole učenike sa 6 razreda gimnazije, a školanje traje tri (3) godine. To je također opće poznato.

Dalji je potrebno da se tu provede unifikacija?

U stvari postoje dva sistema školanja, jedan u kojem se struka počinje učiti nakon osmogodišnje škole i drugi u kojem se struka počinje učiti nakon 6. razreda gimnazije. Oba sistema su na svojim područjima uhodana i na svakom području postoje za to opravdani razlozi, inače ne bi do toga došlo. Samo stručno školanje traje u tim sistemima 3, 4 i 5 godina, a i to trajanje stručne naobrazbe ima svojih nedostataka i prednosti. Koliko mi je poznato i u samim republikama, gdje pojedini sistemi postoje, nisu među stručnjacima jedinstvena gledišta o načinu školanja. Navedene razlike otežavaju i prelaz sa škole na školu, ali treba napomenuti da se prelazi vrlo rijetko javljaju, tek tu i tamo pojedinačno.

3. Što se tiče kvaliteta kadrova iz pojedinih škola, tu na žalost nemamo nikakvih podataka. Na tom polju bi tek trebalo nešto početi, ali reba odmah napomenuti da ni jedan sistem nije još ni približno izgrađen do svoje potpunosti, jer iskustva u tome iznose tek nekoliko godina; to se može ustvrditi čak i za sistem u kojem stručno školanje traje četiri godine, jer je i taj sistem građen sasvim iz nova i malo ima veze sa starom školom.

Ukupni problem je dakle složen i osjetljiv. Nastaje pitanje hoće li ga moći riješiti jedna konferencija i dali je u opće nužno, da se sve to unificira, kad smo već načinili recimo pogrešku i prije nekoliko godina krenuli svakij svojim putem. Moje je mišljenje što se tiče kvaliteta kadrova, da su mnogo važnija pitanja opreme i prostora škola, udžbenika i prakse, kabineta i nastavnog kadra u vezi sa načinom stručne nastave.

Što bi se konkretno na konferenciji moglo načiniti? Moglo bi se ustanoviti razloge koji bi osvijetlili što je bolje, dali je za naše škole bolje da su pod rukovodstvom prosvjetnih ili stručnih organa. Na temelju toga bi se mogla donesti preporuka republikama. — Moglo bi se ustanoviti prednosti, nedostatke i razloge, koji uvjetuju određeni sistem školanja naših kadrova. Na temelju toga trebalo bi donesti zaključak, dali je unifikacija sistema za naše škole potrebna i korisna. I onda bi se tek moglo dalje postupati. Moglo bi se i kod različitih sistema školanja pokušati, da se nastavni planovi i programi tako slože, da bi prelaz iz škole u školu bio jednostavan i ako je to problem, koji se za rijetke pojedinačne slučajeve može uvijek lahko riješiti. — Trebalo bi ustanoviti stanje opremljenosti i stupanj sredenosti pojedinih škola i u tom smjeru dati Geodetskim upravama u ruke argumente, da bi mogle što više pomoći svojim školama. Ovdje bi htio odmah napomenuti, da su škole naše struke jedine stručne škole, koje nemaju nikakvog privrednog tijela iz čijeg bi fonda za kadrove mogle dobiti pomoć, što sada sve stručne škole ostalih struka mogu dobiti i dobivaju. Trebalo bi vidjeti na koji način bi se mogli usporediti kvalitet kadrova pojedinih škola, u koliko je to potrebno. Na toj bazi moglo bi se doći do konkretnih zaključaka, ali da bi zaključci bili realni, potrebno je da naša društva po republikama, bezuvjetno u zajednici sa školskim odborima, temeljito razmotre gornja pitanja prije konferencije. Smatram da će konferencija u svakom drugom slučaju ostati opet bez rezultata, kao što su ostale i zadnje dvije konferencije.